

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălănitare:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRȚIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

P. S. Sa părintele episcop Ioan I. Papp despre scrișoarea contelui Ștefan Tisza.

Arad, 14 Noembrie.

P. S. Sa părintele episcop al Aradului a binevoit a primi azi pe redactorul nostru acordându-i o convorbire relativ la scrișoarea primului ministru ungar contele Ștefan Tisza adresată Ex. Sale părintelui mitropolit Ioan Meșianu din Sibiu. Cu permisiunea P. S. Sale reproducem la vale convorbirea din chestiune revăzută de însuș distinsul nostru interlocutor:

— Ați cetit P. S. Voastră epistola primului ministru ungar contele Ștefan Tisza adresată părintelui mitropolit privitor la împăcarea Românilor? Care este părerea P. S. Voastre în această afacere?

— Am cetit atât scrișoarea Excelenței Sale dlui prim-ministru ungar contele Ștefan Tisza, cât și răspunsul Înalt Preasfințitului Domn mitropolit și precum oricare patriot adevărat, cu atât mai vârtos Români statului nostru trebuie să se bucure din tot sufletul de faptul, că Excelența Sa contele Ștefan Tisza intenționează să revină asupra încercărilor sale pentru stabilirea raporturilor normale între poporul român și factorii vieții de stat în Ungaria.

În special noi, episcopii români, am fi prea fericiți, dacă credințioșii noștri, asigurându-li-se toate condițiunile de dezvoltare culturală și națională, ar ajunge în situațiunea de a putea sprijini politica de guvernământ a statului, căci în asemenea caz și împlinirea datorințelor oficiale ale noastre ar deveni incomparabil mai ușoară.

— Ce motive credeți, că a îndemnat pe contele Ște-

fan Tisza la noua sa inițiativă? Nu cumva dorința de a răsplăti adevăratul patriotism manifestat de poporul român cu prilejul rășboiului de acum?

— Îndemnul adevărat, după modesta mea părere, nu poate fi nici dovada ce a adus acum de curând poporul român despre loialitatea și patriotismul său și nici dorința de a răsplăti acest patriotism și această loialitate. Pe deoparte patriotismul și loialitatea poporului românesc din Ungaria n'a avut lipsă de dovezi nouă, deoarece acestea virtuți ale neamului nostru au fost în toate timpurile mai presus de orice îndoială precum am accentuat aceasta și în pastorală mea edată la izbucnirea rășboiului și neamul nostru niciodată n'a greșit în contra acestor virtuți, de altă parte poporul românesc nu așteaptă rășplăta pentru patriotismul său și pentru credința sa neclintită față de tron, deoarece patriotismul și loialitatea poporului românesc sunt virtuți necondiționate, care nu se pot cumpăra ori rescumpăra.

Mulțumirea poporului românesc n'are să se facă ca o rășplăta pentru patriotismul acestui popor, ci ca o simplă urmare a înțelepciunii de guvernare, care trebuie să recunoască indiscutabilul fapt, că consolidarea țării este izvorul cel mai sigur al puterii, iar consolidarea se poate face numai prin mulțumirea frățească a tuturor în măsura posibilă.

Îndemnul adevărat al noilor încercări deci eu îl văd în înțelepciunea și prevederea de bărbat de stat și în înaltul patriotism al

contelui Ștefan Tisza, care nu vânează popularitatea ieftină, ci privind adâncul lucrurilor dorește să înfăptuiască consolidarea internă a statului nostru, care într'adevăr este imposibilă fără mulțumirea tuturor popoarelor sale și mai ales a poporului român, cel mai important în această țară după poporul unguresc.

— Credeți P. S. Voastră, că vor fi suficiente pentru această mulțumire cele puse în vedere prin contele Ștefan Tisza?

— Aceasta parte a chestiunii nu se poate încă discuta. Contele Ștefan Tisza face numai aluzii vagi la concesiunile, ce ar fi gata să înfăptuiască. Totul atârână dela concretizarea și realizarea acelor concesiuni. Sunt convins însă, că marea problemă nu se poate rezolvi cu oarecari înlezni de caracter trecător, ci va trebui, ca chestiile mari și principiale să-și afle soluțiile lor.

Asigurarea dezvoltării economice și culturale a poporului românesc în limba sa, îndreptățirea cuvenită a limbei românești, respective restituirea acestei îndreptățiri în administrație și justiție, precum și la toate instituțiunile de stat, cum a fost înainte cu câteva decenii, validitatea politică a poporului românesc în proporția însemnătății sale numerice și culturale nu numai în legislația țării, ci și în administrație și justiție prin aplicarea în număr potrivit de funcționari români, — sunt condițiuni, a căror împlinire va contribui neapărat la încrederea poporului în bunele și salutarele intențiuni manifestate din partea Excelenței Sale cont. Șt. Tisza, atât în tratativele de mai înainte, cât și în declarațiile sale din urmă.

Patru fete de 'mpărat.

III.

Primăvara.

Mândru revărsat de zori
 Ochi frumoiși strălucitori
 Deschideți voi genele
 Să rădă poenele
 Să cânte isvoarele
 Să-mi joace mioarele
 Și stejarii
 Lăutarii
 Cântec dulce să doinească
 Drag ca doina românească
 Și-n frumosul răsărit
 Craiul codru-'ntinerit
 Să-'mpartă poruncile
 Peste toate luncile
 Să se-'nceapă iar în zori
 Ca la curți de domnitori
 Nunte mari, nunte să fină
 Zi și nopți iără hodină,
 Că-a venit azi noapte-'n țară
 Fermecata primăvară!...

Și-n frumosul răsărit
 Codru crai întinerit
 Imparte poruncile

Peste toate luncile
 Să răsără florile
 De-odată cu zorile
 Toată floarea zimbitoare
 Rădă-'n răsărit de soare
 Lăcrămioare
 Tămăioare
 Și răsuri
 De prin păduri...
 Și smerite viorele
 Dragi nepoțelele mele...
 Și din zări, peste cărări
 Aur în telegi scoboare
 Toate razele de soare
 Drumurile să zimbească
 Ca-'n povestea românească
 Sămănate și-'ngrijite
 Tot cu aur pardosite

Că-a venit azi noaptea-'n țară
 Fermecata primăvară!...

Și la poduri, la izvoare
 Rânduiește pază mare
 Fluturași cu săbii scoase
 Și cu aripe frumoase
 Paloșele ascuțite
 Și mustate răsucite
 Și fanfara să doinească

Draga doină românească
 Chiuiască zările...
 Tremure cărările...
 Eu cu fluerul m'oi pune
 Sus în munți la-'nchinăciune
 Fie lungă primăvara
 Și senină toată sara...
 Codrule să dai porunci
 Și la munte și la lunci:

Că-a venit azi noapte-'n țară
 Fermecata primăvară!

Și când vor sosi la poduri
 Lumea mare de noroduri
 Străjile să chiuiască
 Zările să se trezească
 Și prin trimbițe de zări
 Și pe mândrele cărări
 Vestea-'n codru des s'ajungă
 Frunza să fi-o bați 'n dungă
 Să-ți audă vestile
 Toate cântărețele
 Dragi privighitorile
 Și toate comorile
 Codrului măritului...

Și la cântec să pornească
 Tot ce știe să doinească

Prețul unui exemplar 10 fileri.

De altfel rezolvirea acestei chestiuni nu se va putea face decât numai prin concurența armonică a tuturor factorilor chemați a conduce destinele poporului, între cari factori sunt a se considera și reprezentanții prin excelență politici ai poporului.

După toate acestea dau expresiune dorinței mele ferbinte, și trebuinței necondiționate, ca toți să primim cu deplină încredere declarațiunea contelui Ștefan Tisza și să-i dăm tot concursul nostru posibil întru înfăptuirea nizuințelor sale nobile și patriotice.

Marele punct de întrebare.

Arad, 14 Noembrie.

Isbucni-va războiul în Balcani sau nu? Iată marele punct de întrebare al zilei.

Impresiunile pe cari le culegem în urma actului de violență al flotei turcești spun, că tripla-înțelegere se silește ca să evite conflictul înarmat cu Turcia. În adevăr, marele imperiu rus, oricât de colossal și oricât este de redusă Turcia, ezită să considere cumcă atacul flotei turcești ar constitui un caz de război. În orice altă împrejurare, dacă Rusia ar fi fost cu mâinile libere, evident că n'ar fi trecut nici douăzeci și patru de ore și războiul ar fi fost declarat. Astăzi însă, Rusia fiind angajată într'un războiu formidabil, este silită să aibă răbdare și să facă tot ce este omeneste cu putință ca să evite această nouă incurcătură.

Dar nu numai Rusia evită, ci și Anglia.

Anglia, cea de a doua mare putere pe care o amenință intrarea în acțiune a Turciei, nu poate dori altceva mai bun decât să nu aibă, acum, de a face cu Turcia.

Dacă lumea musulmană de pretutindeni se va scula, negreșit că lumea va vedea un foarte înfricoșat spectacol. Ridicarea Turciei înseamnă, pe lângă însuflețirea și revolta întregii lumi musulmane, dar mai precis o amenințare a Egiptului.

În adevăr, o armată turcească concentrată în Arabia, va trece cu ușurință peste Canalul de Suez, ar ocupa Egiptul și ar pune

stăpânire deplină pe întreaga Mare Roșie și pe amândouă strâmtoarele: de o parte pe Canalul de Suez care leagă Oceanul Atlantic cu Marea Roșie, pe de altă parte pe strâmtoarea Bab-El-Mandeb, care leagă Marea Roșie cu Marea Arabică și Oceanul Indic.

În asemenea caz Anglia, pe lângă că ar pierde Egiptul unde nu are o garnizoană mai mare decât 12.000 de oameni, dar ar vedea că drumul Indiilor îi este închis. Turcia stăpână pe Egipt ar însemna Germania stăpână pe această țară, pe Marea Roșie și pe cele două strâmtoari, așa că o revoltă în Indii ar putea ușor fi atârnată fără ca Anglia să poată să trimeată acolo fite trupe de pacificare, fie să aducă în Europa trupe indiene.

Iată de ce Anglia, — precum ne-a informat o telegramă recentă — a comunicat la Constantinopol că dacă Turcia ar ataca Egiptul războiul anglo-turc va deveni inevitabil.

În împrejurările de față când aproape toate marile puteri sunt incurcate într'un război teribil, chiar puterile militare de mâna a doua și de mâna a treia devin factori de mare valoare. Dovadă este Turcia.

Turcia, care cu patru și cinci ani mai în urmă era la discreția tuturor puterilor europene, astăzi o devenit o putere de temut, cel puțin pentru momentele pe cari le străbatem.

De aceea asistăm la faptul în adevăr curios că Rusia nu trimite convocarea la război, dar se mulțumește să-și rechemе ambasadorul. Ori, ruperea relațiilor diplomatice nu este starea de război.

Această atitudine este explicată prin faptul, că Turcia nu ar fi pe deplin răspunzătoare de atacul flotei sale, întrucât această flotă se află astăzi în deplina stăpânire a oșterilor germani. Cu alte cuvinte, Germanii sunt de vină — iar nu Turcii.

Rusia ca și celelalte puteri ale triplei înțelegeri, ar fi mulțumită, pe cât se pare, cu o declarație a guvernului turc cumcă desaprobuă actul flotei, și dacă Enver-pașa ar fi seos din minister; în senzul acesta se lucrează acum la Constantinopol.

Dar fiindcă Enver-pașa este un personaj considerabil în actualul guvern, nu credem

că această soluție să fie primită; de aceea credem că starea actuală se va prelungi, iar starea de război nu va putea să întârzie, mai ales dacă armata rusească nu dobândește o mare victorie asupra armatelor austro-ungare și germane.

Față de noul rege.

București, 12 Noembrie.

Situațiunea de pe câmpul de războiu ne dă răgaz să examinăm situațiunea cu sânge rece și fără grabă.

Țara are un nou rege, care trebuie să la în mâinile sale conducerea punându-se în curent cu situațiunea internă și externă și luând contact cu guvernul și cu lumea politică.

Evident, că deși M. S. regele Ferdinand stă în contact strâns cu Tara de douăzeci și mai bine de ani, totuși are nevoie de un oarecare timp ca să-și dea exact seama de situație...

Să se dea regelui liniștea de care are nevoie ca să poată să se ocupe de nevoile țării cu toată băgarea de seamă.

Situația externă este prea gravă ca să nu ne dăm seama câtă nevoie avem să ne prezentăm ca o țară strâns unită în jurul tronului, mai ales acum când în mijlocul războiului european am pierdut pe bătrânul nostru conducător și sufletul noului rege este cuprins de adâncă durere...

Să fim față de noul rege așa, că El să simtă că are în jurul său încrederea tuturor.

Ce are să hotărască noul rege? Nu știm. De sigur că nu are să lucreze înainte de a fi consultat pe bărbații politici cu răspundere și dragostea sa de țară este destul de puternică pentru ca în toate acțiunile sale să se inspire dela năzuințele și aspirațiunile neamului nostru, pe care regele Ferdinand le cunoaște bine și le simte adânc...

„Războiul s'a îndepărtat acum. Bătăliile mari decurg pe ambele fronturi...”

Rusia este punctul ce ne interesează pe noi mai mult...

Lupta ce se dă e îngrozitoare. Și de rezultat ei poate să depindă în bună parte rezultatul războiului.

Trebuie să privim situația bărbătește și având în vedere marile interese românești în joc.

Și stejarii
Ghinării
Toți stejarii
Lăutarii
Eu cu fluierul m'oi pune
Sus în munți la-nchinăciune
Ca la nunți hora să tină
Șapte ani fără hodină
Și-n poveste să se știe
Că-a fost mare bucurie
Bucurie c'a sosit

După iarnă lungă, grea
Primăvara draga mea...

O. Hulea.

DOBRE.

Ca vre-un ceas să fie, de când s'a pitit soarele. Dealurile sunt vinete; pădurea, catran, — iar de sus, din vârf, dela cruce, — unde-a murit trântit moș Preda, — satul, înfipt jos, în furca șoseli, par'c'ar fi un cuib de omizi.

Pasă-mi-te doarme, căci din nici o vatră nu se înalță fum și nimic nu mișcă; doar, pe ici pe colo, latră câte-o iavră, ca să-și mintă foamea.

— Hai mai iute, taică!... că ne-apucă noaptea, — strigă o umbră albă, stată sub un pom.

— De-de, că vin!... îi răspunde alta, mai din deal.

Și vine, da'ncet, c'a umblat mult. Se crapă de ziuă, când au plecat amândoi la târg, să ia zapisul și banii unui loc, rămas dela o cusură și vândut, fiindcă prea era departe. O poștă pe jos, căldură părjol, adălmașuri cam multe, — are de ce rămâne în urmă nea Stoica Strâmbu, cum îi zice satul, cu toate că-și poartă tanțos, anii și că, lângă fiia-sa, par'c'ar fi frați.

Și-ar merge poate mai încet, dacă ghemotocul dela brâu nu i-ar aduce mereu aminte că are cu el nouă hârtii de-o sută, un fișic de ruble și patru galbeni cât oul, să-i spânzure în salba Zamfirii. Nu că-i e frică, — dar neam de neamul lui nu s'a jucat cu focul.

— Taică!... mai chiamă odată Zamfira, după câțva mers, în dreptul unui șipot.

Și-l apropie de ea, ca să-i arate șoptind:

— Iată colo... sub mal... spre moară... vezi un mototol?...

— E!... f'o lighioană.

— Ori f'un om.

— Iacă na!

— Zău, taică!... Erea și-adinenea, lângă viia popii.

— Ei, și ce?... te mușcă?...

— Ba nu, — dar vezi că... știi ce-a pățit an iarnă Mitrică al Frusini... tot pă poteca asta... și tot așa, pă seară.

— Eee!... apăi ăla era daochiat. Iși gonise mușterea, se'ncaierase cu socru său, îi luase niște bani... Vrajmășie mare! — Da' noi!... Slavă Domnului!... datori, nu; dușmani, nu; cine cu noi ce-are?...

N'are, bine zice, — căci sunt oameni buni. Pe nevoiași, îi ajută; pe invrăjbiți, îi împacă; pe datornici, îi uită. Ba, de opt luni, de când le-a murit Sanda, — pe groapa căreia, fiecare Sâmbătă îi găsește plângând, — nu e zi să nu dea o pâine, o toală, ori măcar un gologan, într-un pomenirea ei.

Ce mai țemea, Sanda!... Casă mai curată, păsăret mai mult și vite mai zdravene, n'avea nimeni. Dormia, ca un iepure, — și mânca cât un pui. Ea la tors, ea pe câmp, ea copilul, ea tot. Se duse vestea de vrednicia ei. — Dar, când să se odihnească și ea pe ce bogdaproste agonisise, cine știe ce-a pândit Dumnezeu, că într-o noapte i-a înfipt ca un cuțit în inimă și în nici un ceas a înghetat-o, — după ce de-abia îngânase:

— Stoico... vezi de Zamfira.

Și vede, săracul; vede, ca de lumina ochilor, — căci pentru atât trăiește și rău o să-l doară când o fi s'o mărite, mai ales că e leită mă-sa.

Poate d'aia, — de focul fetii, — bănuiala ei îl pune acum pe gânduri, și tot d'aia poate, peste câțiva pași, grija îl hotărăște să-i zică:

— Știi ce, Firo?... Nu că e primejdie; dar paza bună... nu-i ne bună. Ia na hârtiile astea... na și galbenii... na și fișicul... furișă-le în sân și ia-o înainte, — să rămâi eu singur, că, de-o fi borfaș, de mine se leagă. Dă nu te duce acasă; du-te drept la nașu... stai nițel de vorbă... și, de vezi că întârzie, ia-l și-mi ieși înainte, că de!... cine știe!...

De pe câmpul de război.

Delatin, 27 Oct. 1914.

(Cenzurată). — V'am scris pe larg despre ivirea cazacilor la granița ungară și despre lupta, care am avut-o cu ei la *Toronya*. Atunci am fost siliți să ne retragem, dându-le loc pentru intrare în țară, deoarece ai noștri erau puțini și totodată înaintarea neașteptată și numărul cu mult mai mare al Rușilor a făcut imposibil ori ce încercare de rezistență. Dar, îndată după retragerea noastră au sosit trupe odihnite pentru apărarea Carpaților, leagănul strămoșilor noștri. Aceste trupe — la cari ne-am alăturat și noi mai târziu — cu o vitejie indescribibilă au înaintat victorios în drumul lor și după ce îi scoase pe inamici din *Sighet* și i-a bătut la *Câmpul-boului* (*Ökörmező*) i-a alungat dincolo de granița noastră.

V'am scris, că noi, glotașii, cari la *Toronya* am avut parte de gloantele Rușilor, am stat la *Hust*, deoarece comandantul nostru a primit vestea, că Rusucii din jur sunt gata de răscoală sub conducerea celor din *Iza*, cuibul schizmei de an. *Vestea despre pretinsa răscoală nu s'a adevărit*. Au fost bănuiele ca de obicei — căci e lucru știut, că patrioții patentați, în toate văd înaltă trădare de patrie. E drept, că s'au găsit și trădători, dar bănuielele au găsit cu dușumul. Multe vorbe și gesturi au fost explicate rău. Dar la intervenirea celor de sus aproape toți au fost puși în libertate.

Câtă vreme eram la *Hust* — câștigându-ne noi puteri — auzisem despre Ruși lucruri, cari sunt în contradicție cu veștile și grozăviile acelea, cari s'au răspândit în straturile societății și în vremea aceea, cât stătusem la *Sătmăr*. Ori cum, Rușii sunt religioși și blânzi. Cu toate că-i urăsc din adâncul sufletului meu, trebuie să mărturisesc că, cazacii pretutindenea s'au purtat destul de omenos, ba trebuie să recunoaștem că, chiar bine, luând în considerare, că suntem dușmani. Așa de ex. se confirmă, că într'o comună din *Maramurăș* — a cărei nume, regret, îmi scapă — după ce au intrat în ea, comandantul cazacilor făcuse vizită preotului local, rugându-l să facă o liturgie solemnă pentru ei. Preotul voi să respingă cererea, deoarece cantorul a luat-o la sănătoasa, de teama muscanelui și, astfel, fără cantor preotul nu putea să slujească. Spre mirarea preotului s'a angajat comandantul de cantor și se ținu sfânta liturgie cu mare pompă, la finea căreia cazacii sărutau cucernic mâna preotului, iar comandantul, după ce îi dete preotului 10 ruble, i-a sărutat patrafirul. E drept, că locurile și satele acelea, unde s'au ciocnit ostile dușmane s'au prăpădit, dar asta nu e de mirare, căci așa se întâmplă unde se dau bătălii. *Rahău*-l și *Câmpul-boului* sunt aproape scrum și cenușe; pagubele sunt enorme.

Nașul, e *Dobre Bulgarul*, pripășit nu se știe cum, — la început porcar, din porcar rânduș, din rânduș vătaf, din vătaf hangiu, — și azi chiaburul satului.

El a cununat pe *Stoica*, — cum cunună și botează pretutideni, nu din omenie, ci din șurup, ca să-și facă mendrele. Scund și uscațiv, geaba zămbește; creturile frunții și viclesugul ochilor îi divulgă răutatea rasei, îndârjită de toate câte le-a răbdat. Scurt la vorbă, pus pe ceartă, — nu râde, mărăie; iar când serășnește mânia din falci, înceștând ghiarele, — fiară l'ai crede.

Dar, — fiindcă omul uită și banii pot multe, — nimeni nu se mai gândeste la *Dobre* porcarul, — puțini și-aduc aminte de vătaf, — și mai toți, când îl întâlnesc, doar că nu-și scot căciula.

— Noroc, nașă!... strigă *Fira* din poarta, unde o hămăie un dulău.

— Noroc! îi răspunde o gură spartă, răstindu-se apoi la lătrător:

— Huo! taci dracului, jigodie!...

O lampă aninată de-un stâlp, luminând-o din spate, îi desenează trupul: subțire, osos și lung, — cu șoldurile strânse ca în scutec, cu pieptii ascunși sub un spențer, — iar când, întâmpinându-și fina, întoarce capul, lampa îi arată și fața; frumoasă, dar rea. N'o luase de geaba *Dobre*.

— Da ce! nașu doarme?... întrebă fata, ajunsă în prispa, plină cu coji de pepeni.

Mulțumită Domnului, că i-am alungat din *Maramurăș*, vreau să zic din țara noastră, dar nu numai atât, ci urmărindu-i mergem tot înainte. Alungându-i pe Ruși peste graniță și noi ne-am scoborit pe la strămoșii *Tatârăgő*. S'acum, după ce am fost de trei ori în foc, *rândurile acestea Vi le scriu din Galiția, la 60 klm, depărtare de graniță, urmărind Muscanii, cari dela Câmpul-boului fug fără cap*. Despre dram aș putea scrie foarte mult, dar nici timp, nici hârtie nu am. Pot zice, că din *Sighet* până aici tot prin ținuturi așa de frumoase am trecut, că nu am putut să admir în destul natura. Toate au fost frumoase, dar așa pitoresc ținut ca dincoace de graniță în jurul unei scâlzi, nu am văzut. Brazii truși înalți capetele lor spre cer. Ori încărău priveam, vedeam tablouri diferite: stânci prăpăstioase, munți uriași, păduri întunecoase, livezi mirositoare, văi răcoroase, a căror limpede apă curge prin câmpii pustii. Natura e foarte frumoasă, dar când vezi vilele arse și toate distruse, mobilele scumpe zdrobite — te îngrozești de cea mai frumoasă podoabă a naturii: de om!

Apoi să vedeți obiceiurile și datinile locuitorilor de aici. Porturi mai în tot satul altul și pot să spun, că sunt între ele și porturi frumoase. De ceva să nu uit: pretutindenea, de când plecasem de acasă am dat de Românași cu inimi curate și deschise. Și în marșurile acestea mă conving despre eternul adevăr:

Dela Nistru pân' la Tisa,
Tot Românul plânsu-mi-s'a".

Și noi plângem, deoarece ni-e dor de casă și de iubirii noștri... Nu știm, când vom ajunge acasă, dar ori când o fi să fie, e sigur, că ultimul dor al nostru:

„Fie piatra cât de grea
Tot mai bine 'n țara mea”.

nu se va realiza pentru toți. Căci și până acum vre-o câțiva dintre colegii mei *Sătmăreni* își dorm somnul cel de veci departe de iubirii lor... Odihnească în pace! Vă promit însă, că și de acum voi scrie despre starea mea tot așa de regulat, dacă numai voi da de postă.

Termin aceste știri salutându-Vă și sărutându-Vă cu drag al vostru
C.

Eventual acord italo-român.

— Articolul unui ziar italian. —

Ziarul „Roma” din Neapole publică un articol asupra politicii statului român în actualul conflict. Zisul ziar scrie:

— Italia și România ar putea exercita o mare influență asupra mersului războiului. Fiind amândouă neutrale, ar putea dintr'un moment într'altul să-și schimbe atitudinea, făcând ca evenimentele să se precipite și incendiul să ia proporții și mai mari. Italia ar trage după sine pe celelalte puteri mediterane iar România ar târa pe celelalte state balcanice.

Când începură a suna trâmbițele alarmă de războiu, se presupunea că atât Italia cât și România trebuiau să meargă alături de puterile centrale. Dar nici Italia nici România, din motive bine cunoscute și binecuvântate nu au crezut de cuvânt să... între în acțiune.

Italia a primit în chipul cel mai cordial pe cei doi deputați români cari au venit nu de mult la Roma pentru a se pune în cunoștință cu opiniunea publică italiană și aceasta nu numai din motivele de rassă ce ne leagă de cel mai înaintat stat danubian, care e mândru de descendența sa română, dar încă pentru că este cel mai mare interes al nostru de a stabili un acord cu acel puternic stat balcanic, acum când suntem interesați în Albania și avem de urmat și de apărat o politică balcanică.

Cât privește atitudinea noastră față de noua situațiune europeană, ea trebuie să fie determinată numai de interesele noastre superioare. Dacă interesele și vederile regatului danubian coincid cu ale noastre, atât mai bine. Dar Italia trebuie să-și îndrepte politica sa către ceea ce exprimă aspirațiile publice, pentru revendicarea drepturilor sale istorice.

Acum ne găsim într'o perioadă de temeri și de griji, care ne impune să fim atenți și în acelaș timp prudenți. Dacă un acord temelnic s'ar putea încheia cu România, suntem îndreptățiți să el ar fi urmat de cele mai bune rezultate (A. T. I.).

Se întorcea *Dobre*.

— Ei! ce-ai făcut?..

— Dragă!.. L'am gătit de geaba. N'avea nici sfaț la el... li dase, pe semne, fiisi... și p'aia, ia-o de unde nu e, afurisita!..

— Sst!.. că e-aici, șoptește bulgăroaica, cu tâlhărească bucurie.

— Aici?... mărăie *Dobre*, încordându-se ca o panteră la pândă.

— S'a culcat, adăstând pă tat-său.

— I-ba!.. E-a noastră!.. S'o lăsăm s'adoarmă... și pă urmă... o ghiară pă gură, ca să nu cânte, — ailaltă 'n gâtlej, ca să sughiță... o scoatem, ca pe-o sfântă, ca să n'audă *Troina*, — îi luăm frumos odăjdiele, — moaștele, băjdăbăc în pivniță, — și gata!.. Nimeni n'o știe la noi, tat-său e mut... Dumnezeu să-i iertel!..

D'alungul satului, cu vâlnicul rupt și cu mâinile înfipte în cămașa sfășiată, — *Zamfira*, — care auzise tot și sărise pe fereastă, — fuge din casă în casă, și bate, și cheamă, și plânge, și tipă năucă.

Se strânge satul, află omorul și pleacă, sălbatic, la *Dobre*.

Dar, când să între, — după ce-a spart ușa, — îi găsesc pe-amândoi, și el și ea, ghemuiți sub cotlon, cu ochii mari și sticloși, ca două pisici turbate.

Pe întuneric, orbește, de zor și de frică, — în locul *Zamfirii*, își sugrumază fata...
...Și-acum, rânjesc, — nebuni.

(„Fl.”)

Haralamb Lecca.

Schimbul de scrisori între contele Ștefan Tisza și I. P. S. Sa mi-tropolitul Meșianu.

„Telegraful Român” serie: Publicând aceste 2 scrisori, de importanță foarte mare, după cum vor putea constata cititorii însuși din cuprinsul lor, trebuie să ne exprimăm bucuria, că ne-a fost dat să vedem, cum un ministru prezident ungar, de înțelepciunea dlui conte Ștefan Tisza, vine să recunoască în publicitate, în termeni atât de religioși, valoarea și loialitatea neamului nostru românesc, vitejia soldaților români, arătată și în războiul de acum, ca în cele din trecut, și să recunoască îndreptățirea poporului român din patria aceasta comună la beneficiile statului. Luând în considerare, că din căți miniștri ungari s-au perondat la guvernul patriei noastre în cursul vremilor trecute, nici unul n'a avut curajul să recunoască în public valoarea vrednicia și loialitatea poporului nostru, precum și vitejia soldaților noștri pe câmpul de război, în felul cum o face aceasta domnul ministru-prezident, contele Ștefan Tisza în scrisoarea sa publicată mai sus, trebuie să recunoaștem și noi, că enunțatiunile din scrisoarea formează un mare eveniment, care ne umple de încredere, pentru că prin ele ni se pune în vedere cu adevărat începearea unei ere noue, croirea unui viitor mai bun, mai frumos, mai fericit. E de dorit și de așteptat acum, ca și celelalte organe publice din patrie, toate, să aprecieze după adevăratul lor înțeles vederile dlui ministru-prezident, să țină cont de ele și să se acomodeze lor, conlucrând toate la acordarea modestelor drepturi puse în vedere din partea dlui ministru-prezident pe seama poporului nostru. Pentru că din trecut avem trista experiență, că multe din bunele intențiuni ale guvernului au fost zădărnice tocmai de cei chemați (! N. Red.) să le pună în aplicare.

„Unirea”: „...Noi — obiectivi cum suntem — credem că pe contele Tisza la facerea declarațiilor sale, în primul rând l'a îndemnat dorința lui veche și constantă, de a înfăptui înțelegerea româno-maghiară. Dar admitem în același timp, că și considerații de politică externă își vor fi avut rolul lor la publicarea acestei scrisori.

Fie cum va fi, rămâne totuși adevărat, că inițiativa contelui Tisza își are a sa mare importanță pentru viitoarea dezvoltare a chestiunii noastre românești din patrie și că prin urmare pentru noi e un eveniment îmbucurător, constituind o nouă etapă și un augur al unui viitor mai fericit.

Acestei convingeri îi dă expresiune și venerabilul mitropolit dela Sibiu în al său răspuns, declarându-se gata a-și da concursul său pentru stabilirea deplinei armonii, dintre cele două elemente: Români și Maghiari.

Foia noastră a fost întemeiată pentru apărarea drepturilor bisericii și neamului nostru, apoi pentru cultivarea și promovarea armoniei și bunei înțelegeri, dintre popoarele patriei noastre. În direcția aceasta vom lucra și în viitor, cerând totdeauna cu stăruință de fier egală îndreptățire și pentru neamul nostru românesc, ale cărui virtuți le recunoaște și constată acum și d. ministru-prezident.”

Intr'un interview acordat ziarului „Magyar Hir-lap” contele Andrassy Gyula, după ce aprobă dispozițiile favorabile la amnestie, spune între altele:

„...Celelalte dispoziții, cari privesc chestia naționalităților sunt chestii politice atât de per eminentiam politice și ating atâtea sentimente și patimi, stau în legătură atât de intimă cu luptele mari politice din trecut și ating chestiuni de viață ce comportă o însemnătate atât de mare pentru statul național maghiar, încât n'am curajul să le apreciez în zilele grele de azi în merit”.

Contele Andrassy își rezervă dreptul de a aprecia scrisoarea lui Tisza, după ce se vor publica amănunțele reformelor puse în vedere.

O altă apreciere caracteristică face scrisoarei lui Tisza contele Batthyány Tivadar.

„Am cetit — zice Batthyány — cu o surprindere extraordinară documentele pactului între contele Tisza și Românii. Cred, că drumul, pe care a pășit Tisza, ne duce de-a dreptul la *federatie*. Față de aceasta ne incumbă datorința patriotică, ca drept răsplătă pentru vitejia maghiară să prețindem garanții pentru tot ce e inomis necesar în interesul independenței statului național maghiar și din punctul de vedere al unei constituții moderne, democratice și liberale...”

Războiul. Bilanțul săptămânii.

Arad, 14 Noembrie.

O săptămână de formidabile desfășurări de forțe. Numărările ciocniri au avut loc pe toate fronturile, dar totuși ele n'au avut nici într'un singur punct caracterul unor lupte decisive.

În primul loc ne înălțăm interesul, firește, frontul urlășelor înclăstări dela nord. Știrile ce ne vin de acolo ne dau abia în conture vagi icoana situației. Impresia noastră e totuși, că atacurile Rușilor merg în contra speranțelor ce-si făcuseră săptămânile trecute. Au adus pe întreg frontul trupe atât de numeroase, încât după pierderile îngrozitoare ce le-au suferit, ei tot mai au trupe disponibile, chiar și după ce au umplut golurile. Lovitura întreprinsă de Ruși cu o imensă superioritate numerică între Varșovia și Ivangorod nu a atins pe aliații austro-ungaro-germani, cari au înlăturat lovitură la timp și s'au retras așteptând ofensiva rusească în pozițiile noi. În Gallia, deci, toate atacurile Rușilor, în scop de a rupe linile noastre, au rămas zadarnice. Această neisbutilă e fost și mai gravă la aripa lor stângă, unde au fost respinși într'un chip strălucit de armata noastră, care în Bucovina, condusă de oamneli destoinici cum e colonelul de jandarmi Fischer, a îndeplinit astfel un rol din cele mai însemnate. Să sperăm că rolul ei din viitor ne va da prilej de nouă a-plauze.

În opoziție cu această diagramă reală a situației, zărilele știrilor înțelegeri exagerază ca întotdeauna aparentele succese rusești. Înregistrăm aici, mai mult pentru a ilustra spiritul de exagerare a inamicului, următoarele știri lansate din Petrograd:

„Lupta — spun aceste știri — s'a dat pe întreaga linia dela Opatow (partea sudică a Poloniei rusești) până la Turka (partea sudică a Galiei de vest), de-a lungul râului San și Dniester, pe un front de 250 km. și s'a terminat cu o imensă înfrângere a anstriaților; ei fiind despărțiți de armata germană au fost învâluți de partea stângă. Retragerea Germanilor pe linia Vistulei spre granița germană lăsase un spațiu mare între dreapta germană și stânga austro-ungară. Rușii au trecut printre ei, învingând între Sandomir și Rozwadow, ocupară căile de retragere ale austrieclor către Cracovia și-l împinseră către Carpați. Situația Austro-Ungariei — mai profundă aceste știri eronate — este socotită la Petrograd foarte critică, căci drumurile din Carpați ar fi aproape nepracticabile și neîndestulătoare ca să treacă un milion și jumătate de oameni în retragere”.

Fabricând știri de această natură, Rușii nu fac decât încercări iluzorii de a se înșela singuri. Conform știrilor celor mai serioase primite așezări la Viena, situația armatelor noastre e excelentă, iar așezarea ei a rămas un secret nedescifrabil pentru Ruși. Luptele decisive vor urma abia de acum înainte și nu ne îndolm nici o clipă de succesul nostru final. În Polonia Rușii au pierdut contactul cu armatele germane. În modul acesta secretul noului așezării a forțelor noastre alinate rămâne intangibil. Toate încercările Rușilor, de altfel, de-a trece peste râul Warta au dat greș. Atacurile lor au fost respinse pe întreg frontul. E adevărat însă, că fixarea nouilor noastre pozițiuni a avut ca urmare neînălțurabilă o nouă impresurare a fortăreței Przemysl, dar nu trebuie să ne pierdem speranțele în rezistența probată a acestui punct indelebil. Viitorul apropiat ne va aduce un răspuns la toate problemele aruncate la suprafață de epilogul acestor stratageme, cari au fost începute încă luna trecută pe Vistula, lângă Varșovia.

Se pare că pe micul petec de glob unde a luat naștere confragațiunea mondială, evenimentele se apropie de sfârșit. Generalul Potiorek a dat lozincă: „Să stărșim cu Sârbii, încă înainte de a intra în iarnă!” — și bravele noastre trupe depun acum cele mai extreme eforturi pentru ca să dea o realitate acestui lozincă. Din ultimele știri apare, că tensiunea extraordinară a trupelor sârbești, cari au de altfel o mare valoare militară, scade necontenit, cu toate că natura, terenul enorm de accidentat, sprîjinește în mod însemnat acțiunea Sârbilor. Dar energia comandamentului nostru și valoarea incomparabilă a soldaților noștri viteji vor fi încurând răsplătite. — După victoriile dela Șabaț Sârbii sunt în necontenită retragere spre Kocelleva. Cinci și jumătate de divizii fug în disordine pe drumurile de țară înspre interiorul țării. Se pare că ținta lor ar fi o reconcentrare la Valjevo, dar elanul trupelor noastre nu mai poate fi strivit.

Situația generală pe frontul de vest are puține evenimente. Zilele din urmă au fost cezoase și în consecință năvălirile belligeranților împliedecate. Atât Germanii cât și aliații au părăsit regiunea Nieupoort, din pricina înundațiilor. Luptele principale se dau la Ypres. Belligeranții își păstrează cele mai multe pozițiuni. O situație aproape neschimbată la Arras, Soissons și în pădurea de Aragoines etc. Trebuie să dăm toată încrederea noastră știrilor din sursă germană, după cari Germanii au cerit o înălțime importantă la Vienne la Château, pentru care s'au luptat de mai multe săptămâni.

Rezerve sunt în drum spre acest front urlăș atât din partea aliaților (Englezii promet pentru zilele următoare 1.300.000 oameni) cât și din partea Germanilor. Lupte decisive pot să urmeze totuși în cursul lunii Noemvrie, aducând o isbândă dreptății.

În genere perspectiva pe toate fronturile a început să se întunece de mizeriile viscoalelor ce se anunță tot mai amenințătoare, în special pe frontul dela Nord. Se fac combinații optimiste cu privire la un probabil și îndelungat armistițiu pentru timpul iernii, punându-se în acest sens la o supremă încercare resturile de umanitarism ce vor mai fi rămase în sufletul atâtor națiuni „civilizate”...

Soarta soldaților noștri din Gallia, Carpați și Polonia rusească, soarta celor peste o jumătate milion de soldați români risipiți în lăța a nenumărate primejdii aruncă umbre adânci în sufletul nostru, dar noi găsim mai presus de toate o soluție etică de-o incommensurabilă valoare, în rostul sguduitor al sortii lor, pentru viitorul neamului nostru... Și aici scăpăm firul, pentru a-l încrede sentimentului general al cetățitorilor, cari îl vor conduce spre deslegări deopotrivă dorite de noi toți.

Mal amintim că în basmul Mării-Negre flota turcească și cea rusească se caută iarăși, după ce ciocnirile lor de până acum încă n'au dat semnatura categorică a nici uneia. În Caucaz se anunță victorii turcești, dar nici acolo sortile încă nu pot fi hotărâte, ceea ce e numai firesc, căci luptele abia ce s'au angajat. E neîndoios că intrarea Turciei în acțiune a sporit sortile triplei alianțe. Turcia va avea să ne dea în curând examenul pregătirilor ei de un an, urmate în spirit german.

Evenimentele din celelalte continente, evenimente, cari fac corțelul mai îndepărtat al inilorătorului conflict european, sunt cunoscute cetitorilor noștri din telegramele zilnice.

Ar mai fi să completăm bilanțul cu semnalmente ce ne vin de peste Carpații ostici, dela frații noștri din Regat. Acolo toate semnele ne indică o statornică și foarte înțeleaptă conduită de neutralitate. Știri din Petrograd ne spun că ziarul rusesc Nowoje Wremja ar ști despre niște tratative serioase ce ar fi avut loc la Atena între ministrul plenipotențiar român și ministrul de externe Venezelos. O cristalizare mai mult a relațiilor unor state amice nu comportă în aceste vremuri nici o semnificație extraordinară. Impresia noastră rămâne și în ce privește atitudinea Greciei că această țară nu va putea să uite neprețuitele fructe de care s'a bucurat pe urma păcii dela București și nici de puternicul brat german, care a sprîjinit-o.

Despre simptomele de neliniște ce se observă în zilele din urmă în atitudinea Bulgariei, vom lăsa să vorbească deocamdată stilul concludent al telegrameilor.

Socialiștii pentru pace.

Copenhaga. — Socialiștii elvețieni proce-tează ținerea în Decemvrie a unui congres, în care să se ia inițiativa tratativilor de pace.

Cea din urmă știre din Przemysl.

Cracovia. — Cea din urmă știre din Przemysl spune că în 2 Nov. s'a celebrat un serviciu divin în prezența garnizoanei și a oițerimeii, pentru învingerea armelor; iar în preziură au fost împodobite cu flori și iluminate mormintele eroilor căzuți la asediul prim. Apărătorilor cetății li s'a împărțit în total 425 decorații de aur și argint, cari au fost predate cu deosebită solemnitate.

Ceață întârzie operațiunile.

Copenhaga. — Din Paris se anunță: Ceață groasă s'a lăsat pe câmpul de luptă. Germanii probabil se pregătesc să dea un atac în direcția Calais. În 11 c. s'au dat numai lupte mai mici, fiind ceață groasă, care împiedică operațiunile. Miercuri s'au dat lpte spre sud de Ypern.

Lupte nedecise în Prusia orientală.

Berlin. — *Cartierul general anunță: La granița Prusiei orientale la Eydtkuhnen și spre sud, unde încep bătăliile, se dau lupte cari până acum au rămas nedecise.* — (Bir. de presă al min. de interne.)

RUȘII OCUPĂ TARNOW, JASLO ȘI KROSNO.

Budapesta. — Oficial. — Pe frontul de nord al armatei noastre ieri nu s'a întâmplat nimic mal însemnat. Rușii au intrat în Tarnow, Jaslo și Krosno.

Numărul prizonierilor în monarhie până ieri a fost de 867 ofițeri și 92,725 soldați. — Gen. maj. Höfer locțiitorul șefului statului major. (Bir. de presă al min. de interne.)

Ocuparea orașului Dixmuiden.

Amsterdam. — „Tijd” primește din Dunkerque (Dünkirchen): În 10 Nov. au decurs lupte nimicitoare de mitraliere pe linia Nieuport-Dixmuiden. Apoi lupta a degenerat piept la piept cu baioneta, în apa mare care inundase câmpia până când aliații au fost nevoiți să cedeze la Dixmuiden. La Ypern Francezii au respins atacul Germanilor, dar au pierdut foarte mulți oameni, prizonieri și morți.

Din parlamentul englez.

Londra. — Într-o cuvântare rostită în casa corporației, primul-ministru, d. Asquit, a spus între altele următoarele:

— Când războiul a început, s'a făcut cunoscut la Constantinopol, după o înțelegere cu aliații noștri, că în cazul când Turcia ar rămânea neutră, imperiul otoman nu ar avea de suferit nimic nici ca integritate nici ca autoritate. Dar bărbații de stat din Turcia, adânc divizați în păreri lor, nehotărâți în consiliu, au permis ca interesele cele mai vitale ale statului lor să fie compromise de amenințările germane precum și de vasele și de aurul german. Au urmat serii de ofenze: mai întâi bombardarea nepermisă a porturilor deschise rusești, apoi năvălirea pe teritoriul egiptean, până când aliații cari au privit cu răbdare fără de pereche repetiția insultelor și amenințărilor disimulate, au fost siliți să recunoască în Turcia un dușman declarat.

Acest conflict nu a fost dorit de Anglia, și a fost chiar în contra voinței ei. Nu poporul turc a tras sabia, ci guvernul otoman și putem prevedea că va pieri prin sabie. Nu noi, ci Poarta a tras clopotul de moarte al imperiului otoman.

Anglia nu a avut nici un conflict cu supușii mohamedani ai sultanului și nimic nu a fost mai departe de gândurile noastre decât de a face o cruciadă în contra credinței lor. Imperiul otoman a comis un suicid și și-a săpat ei însuși groapa.

Vorbind de situația financiară a Angliei, d. Asquit a spus că rezerva de aur a Băncii engleze posedă suma fără precedent de 69 milioane de lire sterline (în doi de când războiul a fost declarat). Procentul băncilor e 5 la sută. Prețul alimentelor a rămas normal. Numărul celor fără lucru e mai mic decât cel obișnuit.

Acest conflict va fi o luptă lungă; nimic nu ne va descuraja nici modifica hotărârile noastre. Nu vom pune spada în teacă decât după ce Belgia va redobândi tot ce a sacrificat, până când Franța va fi complet asigurată și până când drepturile națiunilor mici vor fi stabilite pe niște temelii neatacabile până când, în fine, puterea militară a Prusiei, va fi complet și definitiv distrusă.

Consfătuiri importante în Sofia.

București. — „Dimineața” comunică: După o știre din Sofia ieri a avut loc acolo un consiliu de miniștri sub președinția primului ministru bulgar, la care au luat parte și d. miniștrii plenipotențiați bulgari din București și Niș, Ghienadiev, șeful opoziției bulgare și d. miniștrii al Sobraniei. Consiliului de miniștri i-au premerse foarte importante consfătuiri politice. Ministrul bulgar la Niș a fost primit în audiență

le regele Ferdinand, iar apoi l'a vizitat pe primul ministru Radoslavov. Imediat după el s'a prezentat la primul ministru bulgar ambasadorul austro-ungar și după vizita acestuia a fost convocat consiliul de miniștri.

Felurite.

Londra. — Ministrul plenipotențiar al Bulgariei a declarat din nou categoric, că Bulgaria va rămâne neutră; a negat că Bulgaria s'ar intra.

Frankfurt. — Ambasadorul Statelor-Unite din Petrograd a declarat că guvernul său așteaptă numai, să se lămurească ca oare Japonia intenționează să ocupe insulele din Marea Sudică numai în mod provizoriu sau definitiv.

Londra. — Primul ministru Asquit a cerut autorizație dela parlament pentru înrolarea unui nou milion de soldați. Se vorbește că guvernul englez intenționează să ia un împrumut de 200 milioane font sterlingi spre scopuri de războiu.

Viena. — Comandantul vasului „Kaiserin Elisabeth” a raportat prin legațiunea austro-ungară din Peking, că, după ce l'a gătat munițiunea au scufundat vasul în portul dela Cingtau. Matrozii au luptat mai departe cu succes pe uscat.

Constantinopol. — Dela cartierul general se anunță: Trupele noastre atacând noaptea pe neașteptate au ocupat toate avantposturile militare rusești, dealungul graniței a vilaetului Trupezent. Trupele noastre au pătruns pe teritoriul rusesc la depărtare de 3 ore dela graniță. Au ocupat și casarma rusească din Kurdoghii.

Niș. — Biroul de presă sârbesc anunță: Știrea că prințul Gheorghe s'ar fi proclamat rege al Serbiei e pură invenție.

Trupele noastre la Valievo.

Budapesta. — De pe câmpul de războiu dela sud se anunță: Armata sârbească continuă să se retragă spre ost dela Kocelievo și Valievo. Dealungul Savei am cucerit prin asalt Ușce, și am ajuns până la Beljin și Baniani. Am cucerit dela dușman linia fortificată Gomile—Droginie, ajungând până la Sopot-Stolice. Coloanele noastre ce înaintează spre Valievo dela vest și nord-vest, dar mai cu seamă coloanele dela sud cari au avut să treacă prin terenul cel mai greu, au dovedit o tenacitate de admirat.

NĂVALA RUSEASCĂ ÎN PRUSIA ORIENTALĂ.

Budapesta. — (Cu permisiunea comisiei de presă). — Din Berlin se anunță: Din tinuturile dela hotarele Sileziei și Posenului sosesc știri alarmante. Se poate constata că în unele tinuturi dela hotare au pătruns trupe mai mici rusești. Motiv de îngrijorare însă nu există.

Un comunicat oficios rus.

Berlin. — (A. Wolf.) Iată în ce fel statul major rus vrea să liniștească agitația și neliniștea opiniei publice rusești:

Petrograd. — Comunicat al statului major: Pe frontul Prusiei de est trupele noastre au gonit pe Germani din regiunea Virballen puternic întărită și au progresat până la Stalupönen. În regiunea pădurilor Rominten și Lyk trupele noastre continuă a urmări de aproape ariergardele inimice. Pe malul stâng al Vistulei cavaleria noastră a pătruns pe teritoriul german, a stricat calea ferată lângă gara Plöschchen, la nord vest de Kalisch. Pe drumurile spre Cracovia la 24 Oct. am atacat ariergardele austriace pe apa Nid și a doua zi pe cele operând pe apa Nindzitsa. În Galiția trupele noastre continuă ofensiva lor. În ultimele lupte am făcut prizonieri 125 ofi-

țeri și 12 mii soldați. Am luat mitraliere și munițiuni de războiu. La sud de Przemysl, la 23 Oct. am făcut peste 1000 de prizonieri.

Danemarca rămâne neutră.

Copenhaga. — Ministrul de externe a comunicat că guvernul, cu prilejul intrării Turciei în războiu, a hotărât ca Danemarca să observe o strictă neutralitate și de acum înainte.

Din invențiile agenției Westnik.

Viena. — (Oficial). — Știrea Agenției Westnik că armata rusă ar fi făcut 5000 prizonieri austro-ungari lângă Jaroslau, este falsă.

Anglia dușman ereditar al Egiptului.

Constantinopol. — Șeful partidului național egiptian Mohamed Ferid, a declarat următoarele ziarelor „Jeune Turquie”: Nu cred că o circulară engleză să poată influența Egiptul; știm prea bine că Anglia este dușmanul ereditar al islamului și al califatului și că politica sa ereditară consistă în slăbirea Turciei pentru a putea mai bine să domine pe Musulmani. Așteptăm de multă vreme prilejul de a stăzi spre a ne răscula.

Numirea lui Husein Kiamil pașa ca Kediv este nulă. Kedivul legitim este și va rămânea principele Abas Hilmi pașa. Husein pașa este un usurpator, un simplu functionar englez. Italianii pot fi liniștiți de partea noastră; nu avem nici un cuvânt ca să creăm dificultăți Italianilor în Cirenaica ci dimpotrivă, deși având mari simpatii pentru coreligionarii noștri, vom căuta totdeauna a avea bune relații cu vecinii italieni și să strângem relațiile economice prin linii de căi ferate și navigațiune. Colonia italiană din Egipt este bine privită prin activitatea sa și prin relațiile sale amicale cu populațiunea indigenă.

Aeroplan franceze deasupra Dardanelor.

Constantinopol. — Mercuri au fost semnalate două aeroplan franceze evoluând deasupra Dardanelor. Aeroplanele au aruncat câteva bombe asupra fortului Ceanac-Cale dela intrarea strâmtorilor fără însă a pricinui nici o pagubă. După puțin timp aeroplanele au dispărut.

**Calendarul
partidului național român
pe anul 1915
e gata
și se află la legătorul de cărți.**

Dintre toate călindarele românești acest călindar va fi cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângâiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar încă de pe acuma trimițând înainte prețul de 80 fileri iar pentru România 1 leu 20 bani, (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: **Librăria „Concordia”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.**

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Anuar școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—
Aviz școlar. — Iskolai értesítő (legat). Prețul 30 fil
De vânzare la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Noembrie 1914.

Dr. Avram Sădean.

E toamnă târzie. Abătut, privesc din geam, cum se leagănă o frunză galbină pe ramură, apoi cade încetător, între celelalte veste și uscate. Un fior mă cutremură și închid ochii. Gândul meu într-o clipă face ocolul incomensurabilului nostru pământ și cum îl curind cu o privire, îl văd arzând, aprins de pisma subversivă a neamurilor ce se bat pe el. Văd până și îndepărtatul azuriu al mărilor și pe suprafața lor stăpânul gigantic de foc, a cărui pară roșie se ridică uriașe, înălțată în fum.

Ascult și aud pretutindeni durdui și troznet crâncen de arme, clocotul bubuitului de tun urlă groaznic prin văi. Prin duimul oștilor noastre caut un om și-l văd, în mijlocul vălătăilor, cu spada în vânt, se repede și s'arsvârle zorind spre șanturile vrășmașilor și strigă: „Ura!” „Înainte!” Il urmăresc. E erunt; ochii lui schinteiază și-l aud cum își îndeamnă făcâii la luptă vajnică, crâncenă și turbată, din frământarea căreia, ori ies învingători, ori mor cu toții, până la unul. Dar, vai... Ce văd? El, eroul, scapă sabia, dă să cadă, e în agonie... moare... Doi făcâi îl i-au pe brațe și îl scot din învâlmăseală — rânit în trei locuri — și când mă uit mai stăruitor la el: privirile mi-se întunecă, în jurul meu toate se învârt și când alurit, mă deștept din acest vis îngrozitor, buzele-mi șoptesc numele lui sfânt: Dr. Avram Sădean.

A murit. Ce jalnic, ce sinistru sună îngemănarea acestor două vorbe și ce tristă și măhnire adâncă te cuprinde gândindu-te, că sunt adevărate, sunt realitatea crudă, înspăimântătoare.

N'am să-l uit niciodată. Un om bun cu toată lumea. Un om cinstit; un entuziast. Un glas puternic și imperios, „ce ne chema la înțelegerea cea dreaptă și bărbătească a vieții”. Într-o zi — când sluja încă altarul școlii noastre seculare — ne-a venit cu o carte la școală. Era preafumoasă carte și plină de învățătură foloșitoare a d-lui Vlahuță: „La gura sobei”. Ne-a spus, că nu-i demult apărută și că-i mult instructivă și bună. S'a pus la masă și ne-a cetit, rar și limpede, povestea atât de minunată a generalului Noghi și dela intreruperi, plângând. S'a străduit să ne-o citească până la sfârșit. Încercare făcută înzadar, căci el nu putea în culmea efervescenței. A închis cartea și a ieșit afară. Iar noi am rămas, rătăciți cu gândul și nu știu, zău, în ochii cui n'au mijit atunci lacrimi și cine, sub presiunea acelei clipe nu și-a simțit sufletul înălțat. Și nu numai odată am trăit asemenea clipe.

Acum, când îmi trimit sufletul — prin pustile meleaguri ale Galiciei — să se închine mormântului lui de erou, îmi pare, că simt pogorirea duhului lui, din albastrul cerurilor, apropiindu-se de mine și șoptindu-mi dulce, domol, evlavios, ca o rugăciune: „Nu te tângui, eu nu v'am părăsit. Eu de-apurarea sunt cu voi”.

Iar eu, adânc pătruns de ce mi-a șoptit el mie, vă rog: iubiiți lui școlari veniți să jurăm, că numai întru deviza lui vom lupta și noi și uniți într'un gând să zicem cu smerenie:

„In vece pomenirea lui!..”

George Alexă, elev.

USORATI FIILOR SI FRATILOR VOȘTRI SUPORTAREA GROZAVILOR IERNEI PE CÂMPUL DE RĂȘBOIU. Intotdeauna am deschis larg coloanele ziarului nostru apelurilor ce ni se trimiteau din toate unghiurile țării spre publicare. Intotdeauna glasul nostru a găsit ecou în straturile largi ale bunului nostru popor.

De astădată în mod stăruitor ne îndreptăm glasul nostru rugător către toate inimile nobile să grăbească a veni în ajutorul fiilor și fraților noștri pe câmpul de luptă și anume, prin trimțerea de albituri, cămăși de iarnă, peptare (cojoace scurte), clorapi groși, bonete (șăpci) de iarnă, etc. să le ușorați suportarea grozavilor iernei.

Dela începutul rășbolului Crucea roșie regnicolară a înflințat în Arad un atelier de croitorie, unde se lucrează în mod absolut *gratis* pe seama voinicilor noștri tot felul de albituri, rufe, etc.

Ne împlinim o mare datorie — credem — nu numai față de conducerea înțeleaptă și laudabilă a numitului atelier de croitorie, ci și față de noi înșine amintind la acest loc numele nobilelor dame și domnișoare, cari zilnic, dela începutul rășbolului, de dimineată și până seara târziu pregătesc cu multă sârguință cele necesare voinicilor noștri pe câmpul de rășbol.

Înainte de toate ținem să amintim, că acest atelier

de croitorie al Crucei roșii stă sub înțeleapta conducere a neobositei doamnă *Billich Miklósné* și a grațioasei domnișoare *Walder Szerus*. În atelier lucrează următoarele dame: *Billich Miklósné* (conducătoarea atelierului), *Kovács Lajosné*, *Krümmer Mátýásné*, *Nagy Sándorné*, *Lamser Jánosné*, *Éliás Jakabné*, *Szentgyörgyi Józsefné*, *Dörre Gusztávné*, *N. Ambrus Anna*, precum și domnișoarele: *Walder Szerus* (a doua conducătoare a atelierului), *Kovács Gitta*, *Menczer Irén*, *Szántó Hédi*, *Behm Olga*, *Biró Sári*, *Táirov Irma*, *Habereger Mariska*, *Toth Ilonka* și *Szép Ilonka*.

Când cu deosebită mulțumire constatăm la acest loc munca laudabilă a numitului atelier rugăm stăruitor on. public românesc să grăbească și dânsul a trimite la adresa: **VÖRÖSKERESZTES VARRODA, ARAD, str. Zrinyi, palatul Bohus, până la albă pentru rufe și albituri de paturi, cămăși și pantaloni albi gata, perini, cămăși de iarnă, peptare (cojoace scurte), blăni etc., în felul acesta ușorând voinicilor noștri suportarea grozavilor iernei.**

Convocarea camerei ungare. După cum se anunță semi-oficial, camera ungară a fost convocată pe 25 cor. la orele 10 înainte de amiază. M. Sa monarhul a ordonat ca pe timpul ședințelor să fie concediați din serviciu membrii camerei, cari se găsesc ca militari pe câmpul de rășboiu.

Ofițeri români distinși. Monitorul Oastei Nr. 81 publică o nouă serie de ofițeri și soldați decorați între cari și pe următorii Români:

Crucea militară pentru merite cu decorațiunea de rășbol pentru ținuta vitejească dovedită în fața dușmanului s'a conferit căpitanilor **Corneliu Savu** din statul major general și **Mihail Nicula** din reg. de inf. 50, locotenentului **Teodor Stancovici** din reg. de inf. 6 și sublocotenentului **Eugen Arie** din reg. de inf. 34.

Maj. Sa a permis să poarte „Crucea de fer” cl. II, conferită de împăratul Wilhelm, căpitanului **Teodor Angel** în batalionul de pioneri nr. 3, comp. 3.

Cum a crescut budgetul României? Budgetul României a crescut fără încetare în ultimii ani, după cum urmează:

În anul 1908/9 budgetul statului a fost fixat la 411 milioane lei, în 1909/10, la 435.5 milioane lei, în 1910/11, la 461.07 milioane lei, în 1911/12, la 478.39 milioane lei, în 1912/13, la 505.61 milioane lei în 1913/14, la 536.30 milioane lei, în 1914/15 la 598.73 milioane lei.

Astfel în 7 ani budgetul român a trecut, deci, dela 411 la aproape 600 milioane lei, încheindu-se totdeauna cu excedente.

O întâlnire interesantă între generalul Joffre și regele Albert. După „Corriere della Sera” a avut loc o întâlnire între generalul Joffre și regele Albert.

Regele jurase, să nu părăsească Belgia, până când va rămâne un metru patrat de pământ liber de inamic, chiar dacă acest spațiu ar fi bombardat de artileria inimică.

Atunci zise Joffre regelui: — Garantez Majestatei Voastre, că în adăstarea triumfului lor final aliații nu vor lăsa pe inamic, ca să se atingă de teritoriul vostru încă liber de inimici.

„Drumurile de negoț în România până la 1700.” În Mai 1910, d. Hagi Teodoraky președintele camerei de comerț din București a instituit un premiu de 12,000 lei pentru cea mai bună lucrare ce s'ar prezenta asupra stărei comerțului și industriei în țările românești din secolul trecut până în prezent. Subiectul propus pentru tratare a fost: „Drumurile de negoț în țările noastre până la 1700 cu privire la orașele pe cari le atingeau.”

Până acum neprezentându-se nici o lucrare pentru acest premiu, adunarea generală a camerei de comerț, a admis ca suma de 12,000 lei, plus dobânzile dela instituirea premiului până la terminarea lucrării, să fie dată dlui N. Iorga, spre a face dsa această lucrare.

Un discurs al împăratului Wilhelm către ofițerii săi în Belgia. Pe când împăratul german petrecea în Belgia la începutul lunii, ținu către ofițerii adunați următoarea alocuțiune:

— Domnilor, am auzit cu bucurie, că cavaleria s'a bătut fără reproș. Cavaleria a avut în rășbolul actual o însărcinare, cum n'aș fi crezut-o niciodată.

E poate vina mea, că n'am hotărât de mai înainte ce trebuia să săvârșescă cavaleria aici. Ea s'a luptat cu sabia și cu lopata și generalul von Marwitz mi-a declarat, că infanteria s'a luptat bucuros și mândră în tovărășia cavaleriei.

Cu bucurie am înțeles, că soldații și-au părăsit fără plăcere șanturile pentru a se recrea puțin după strapatele lor. Sper însă că va mai avea ocaziune cavaleria să se servească de lănci, dacă cu ajutorul lui Dumnezeu, care ni-a dat atâtea succese, vom reuși să înconjurăm pe inimic! Vă mulțumesc domnilor.”

Universitatea din București a hotărât ca, în cursul lunii Decembrie, să țină o ședință festivă în memoria regelui defunct Carol I. Ședința se va ține în localul „Fundățiunii universitare Carol I”, după un program pe care directorul îl va alcătui din vreme.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române. O telegramă oficială din București anunță că deschiderea sesiunii ordinare a corpurilor legiuitoare va avea loc anul acesta ca de obicei în ziua de 15 Nov. v. a. c.

Groaznica nenorocire de cale ferată în Italia. Pe când un tren mixt trecea pe linia ferată dela Patti la Messina, pe podul Oliveri, de lângă Patti, acest pod fiind slăbit de ploaie din ultimele zile, s'a prăbușit sub greutatea trenului. Nu se știe ce e cu personalul trenului și cu călătorii.

x **Prima pepinieră de ultoi de vile de pe Târnava în Mediaș,** al cărei proprietar este **Friderich Caspari**, în urma manipulei cu deosebită specialitate și prin ajutorul apeductului realizat cu mari cheltuieli a ridicat foarte mult calitatea inexceptionabilă a ultoilor și e în situație a expedia material excelent.

Ultima oră.

NOUI CHEMĂRI SUB ARME ÎN BELGIA.

Roma. — *Se telegrafiază din Amsterdam că o proclamație a regelui Albert a chemat sub drapel pe toți cetățenii belgieni dela 18 până la 30 de ani mai înainte de finele lunii Neomvrie.* (A. T. I.)

NU SE CONFIRMĂ ACȚIUNEA ÎN COLONIA ANGOLA.

Roma. — *Nu se confirmă acțiunea Germanilor în colonia portugheză Angola. De altfel, ziarele observă că raporturile germano-portugheze sunt până acuma cele normale.* (A. T. I.)

FLOTA GERMANĂ ÎN CĂUTAREA VASELOR JAPONEZE.

New-York. — *Vasele germane victorioase la Cille au plecat în căutarea vaselor de rășboiu japoneze.*

ITALIA SPOREȘTE CIRCULAȚIUNEA MONETARĂ.

Roma. — *În ultimul consiliu de miniștri ce s'a ținut la Roma s'a hotărât sporirea circulațiunii monetare. Totdeodată s'a redus exportul articolelor de prima necesitate.* (A. T. I.)

REVOCARA AMBASADORULUI GERMAN DIN ROMA.

Roma. — *Flotow, ambasadorul german din Roma a fost revocat. În locul său va fi numit prințul Bülow. Până acum nu se cunosc motivele acestei schimbări.*

ANGLIA A RESPINS CEREREA STATELOR NEUTRALE.

Copenhaga. — *Guvernul englez a respins cererea statelor neutrale relativ la ridicarea blocusului Mării de Nord. („Reichspost”)*

RUSIA FACE NOUI CUMPĂRĂRI DE TUNURI ÎN JAPONIA.

Stockholm. — *Rusia a mai cumpărat 300 de tunuri în Japonia. Aceste noi tunuri au fost deja încercate de artileria rusească.*

Redactor responsabil: Constantin Savu.

AVIZ.

Avem onoarea de a vă aduce la cunoștință On. noastre clientele și On. public, că institutul nostru este designat din partea Inaltului minister de finanțe ca loc de subscripție publică, pentru împrumutul de război proiectat de a fi contractat de către stat; prospectele și condițiile mai detaliate se vor publica în curând, atragem însă de pe acum atențiunea On. public, că acest împrumut de stat, pe lângă aceea, că servește înalte interese patriotice, mai este din punct de vedere financiar și foarte lucrativ și că institutul nostru stă bucuros în afacerea aceasta la dispozițiunea On. public.

TIMIȘIANA,

institut de credit și econ. soc. pe acții.

Ti. 2315—3.

ANUNT.

Un tânăr român, absolvent al școlii comerciale rom. din Brașov caută aplicație la vre-o bancă ori altă întreprindere română, pe lângă modeste aspirațiuni de salariu. Cel ce au lipsă, să binevoiască a se adresa administrației ziarului.

(Ma 2317—3.)

Farmacia la „Provedința dzeiască”.
BUDAPESTA, strada K. rály numărul 86.

Renumitele și mult căutatele cosmetice p. femei întrec orice preparate franceze, au efect neîntrecut:
Alifie camforată de față 1 teglă cor. 2.—
Săpun liliene 1 bucată cor. 1.60
Pudră liliene, în 3 culori, 1 cutie cor. 2.—
Pastă de dinți Helena 1 teglă cor. 2.—
Apă de păr împotriva cărunței și sticla cor. 3.—
Spirt întăritor pentru păr 1 sticlă cor. 2.—
Mult căutatele pastile Migrain pentru păr 1 cutie cor. 2.—

REICHENBERG JAKAB
BLĂNAR.

Magazin principal în BUDAPESTA, strada Hajó nr 16—18; sucursală: strada Dohány nr. 1/b.

Primește spre păstrare pe vară haine de iarnă. Principiul meu e serviciu prompt, prețuri foarte modera e — Comandele din provincie se execută prompt. — Străformări se execută cu prețuri foarte convenabile. — Toate lucrurile se execută în atelierul meu. — Paltoane cu blană se execută după cel mai nou croi. (E 2306-12)

Ultoaie de viță de vie

netede americane și cu rădăcini de diferite soiuri, expediază cu garanță pentru veritabilitate, asortiment bogat, recunoscuta firmă:

Küküllömenti első szőlőoltvány telep

(He 2298-24)

Viță americană altoită Port-Altoi și Butași americani furnizează renumita firmă:

Caspari Friderich

Medgyes (com. Nagy-küküllő)

Selecțiunea garantată. Cereți catalogul!

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofone, Plăci.

Chiar și pentru plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, dela 8 cor. în sus, inela-litera 86 fileră. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin de articole pentru sport și lampă electrică pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofonele noue se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 8 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint adroit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Szeged (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanenți nouități de plăci românești.

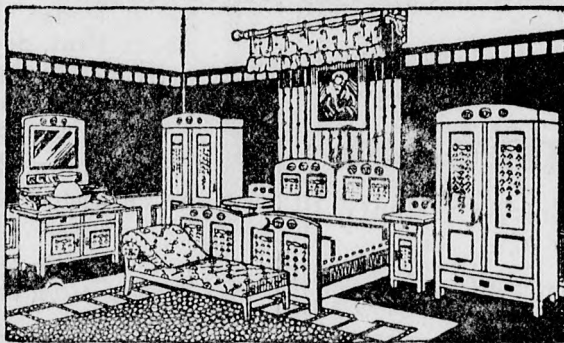
In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VÂRȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte modera te.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfecta lucrare a mașinelor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527) Prețuri gratis.

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incalzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu excelent.

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

Camere dela 3 cor. în sus.
Ha 2187

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârceluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâfeli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri. Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu preturi convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Rw 1929—60).

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe față de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

„TRANSYLVANIA”

SIBIU, strada
Cisnădiei 1—5.

„ (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat dela așezămintele profesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 K. 5.635.328.12

Capitale asigurate pe viață achitate 5.755.858.27

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc 144.436.366.—

(viață 12.067.702.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, stradă Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239—52)